

การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล
สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
The Development of a Curriculum to Enhance Interpersonal Relationship
of Enginering Students of Rajamangala University of Technology

ฉันทพร บุษปฤกษ์*

Tanyaporn Busapaleark

สุเทพ อ่วมเจริญ**

Sutep Uamcharoen

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ใช้วิธีดำเนินการวิจัยลักษณะการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 30 คน เครื่องมือประเมินคุณภาพหลักสูตร คือ 1. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล 2. แบบประเมินความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล 3. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และ 4. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรประเมินคุณภาพหลักสูตรทำโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที แบบ dependent การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ความรู้และความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตรแตกต่างกัน ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล อยู่ในระดับสูง ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร อยู่ในระดับสูงที่สุด ประสิทธิภาพของหลักสูตรระหว่างและหลังการทดลองใช้หลักสูตร เท่ากับ 84.40/85.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร/ ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล/ นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์

* นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The objective of this research is to develop a curriculum to enhance interpersonal relationship of engineering students of Rajamangala University of Technology. The design of this research is research and development. The samples were 30 third-year bachelor of engineering program in computer engineering students of Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, who enrolled in the second semester, academic year 2011. The research tools include : a test to measure the subjects' knowledge on interpersonal relationship ability, a questionnaire to find out the subjects' opinions on the interpersonal relationship ability and to assess interpersonal relationship ability of the subjects, and a questionnaire to measure the subjects' opinions on the curriculum developed. The quantitative data analysis used the methods of percentage, average, standard deviation, independent t-test, and E_1/E_2 efficiency. The qualitative data was analyzed by using the content analysis. The results of the research are as follows : the knowledge and the opinions on interpersonal relationship before and after the curriculum implement were statistically different, the interpersonal relationship ability is on a high level, the students' opinions on the curriculum is on the highest level, the efficiency of the curriculum after the implementation is 84.40/85.00 which is higher than the determined norm.

Keywords : The Development a Curriculum / Interpersonal Relationship/Engineering Students

บทนำ

สังคมในปัจจุบันมีลักษณะเป็นพหุวัฒนธรรม คือเป็นสังคมที่ผู้คนมีความแตกต่าง หลากหลาย ทั้งความคิด ความเชื่อ ทักษะคติ ค่านิยม ความประพฤติ การศึกษาในสังคม พหุวัฒนธรรม จึงควรเป็นไปเพื่อ “ให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมของตนเองพร้อมทั้งยอมรับ และเข้าใจวัฒนธรรมของผู้อื่นด้วย” (Bank, 2001: 1) การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม จะต้องเปลี่ยนระบบโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาให้ยอมรับและเคารพในความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียน ตลอดจนคำนึงถึงความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวของผู้เรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างสร้างสรรค์และเป็นสุข (Bank, 2001: 77-78)

สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 6 กำหนดการจัดการศึกษาไว้ว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548: 5) ในทำนองเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับอุดมศึกษา ไทย ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 โดยมีมาตรการให้สถาบันอุดมศึกษา จัดหลักสูตรที่เน้น การเรียนรู้เรื่อง สันติศึกษา คุณค่าของสังคม พหุลักษณะและวัฒนธรรม เพื่อสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกัน พึ่งพาซึ่งกันและกัน และลดความขัดแย้ง เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่พึงประสงค์ เป็นสังคมที่เข้มแข็ง

และมีคุณภาพใน 3 ด้านที่มีลักษณะ 1. เป็นสังคมคุณภาพ 2. เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และ 3. เป็นสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน พร้อมทั้งได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education); (TQF : HED) โดยมีเป้าหมายที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยเพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต อีกทั้งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ซึ่งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcomes) โดยครอบคลุม 5 ด้าน คือ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. ด้านความรู้ 3. ด้านทักษะทางปัญญา 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีทักษะทางปัญญา ทักษะทางอารมณ์ และทักษะทางสังคม อันจะส่งผลให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554: 1-37)

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นจากแหล่งข้อมูลเอกสารและแหล่งข้อมูลบุคคล พบว่านักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ควรได้รับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ นักศึกษามีความสามารถทางด้านอารมณ์ ความสามารถทางด้านสังคม ร่วมกับความสามารถทางด้านปัญญา พร้อมกันไป โดยจัดเป็นหลักสูตรเสริมเพิ่มเติมในส่วนกระบวนการ เพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกการรู้จักและเข้าใจตนเอง การเรียนรู้และเข้าใจผู้อื่น และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เพื่อ

ให้เกิดความสมดุลในการพัฒนานักศึกษา ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้ดี การจะเสริมสร้างให้นักศึกษาเป็นผู้มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล กระบวนการจัดการเรียนรู้ควรให้นักศึกษาได้รับการฝึกในสถานการณ์จริง หรือเสมือนสถานการณ์ โดยฝึกเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน เพื่อให้เกิดความสามารถ 3 ส่วน ซึ่งมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้คือ 1. ความสามารถในการเข้าใจตนเอง 2. ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น 3. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันสังคม แนวทางและวิธีการเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักศึกษารู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง มองผู้ร่วมสังคมในแง่ดี รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยในฐานะปฏิบัติหน้าที่สอนในคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ทำการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งมุ่งเสริมสร้างให้นักศึกษามีคุณลักษณะตอบสนองกรอบมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ซึ่งแสดงออกใน 3 ด้านได้แก่ 1. ความสามารถในการเข้าใจตนเอง 2. ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น 3. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

3. เพื่อประเมินผลหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยของการประเมินดังนี้

3.1 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

3.2 ประเมินความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ ระหว่างการใช้หลักสูตร

3.3 ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

3.4 ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ที่มีต่อหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล หลังการใช้หลักสูตร

วิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอน และแบบแผนการวิจัยผสม (Mixed Methods Research) มีกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ

จำเป็น (Analysis: Research₁ : R₁) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นจากแหล่งข้อมูลเอกสาร และแหล่งข้อมูลบุคคลเกี่ยวกับความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เพื่อมากำหนดนิยามพฤติกรรมบ่งชี้ และแนวทางการเสริมสร้าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) การประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Synthesis Research)

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนา

หลักสูตร (Design and Development: Development₁ (D₁)) เป็นขั้นตอนที่นำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตร และกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาร่างหลักสูตร เพื่อตรวจสอบร่างหลักสูตร และแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโครงร่างหลักสูตรและพัฒนาเครื่องมือประกอบการใช้หลักสูตรโดยให้ผู้เชี่ยวชาญแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปใช้เพื่อหาคุณภาพ (Try out) กับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตร

(Implementation: Research₂ (R₂)) เป็นการนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของหลักสูตร เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนสอบหลัง (The One - Group Pretest - Posttest Design) กำหนดกลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็นวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) สุ่มได้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และใช้อาสาสมัครจำนวน 30 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3

สาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ ที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษา ที่ 2 ปีการศึกษา 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1. หลักสูตร 2. แบบทดสอบความรู้ 3. แบบประเมินความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล 4. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล 5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ที่มีต่อหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ทุกฉบับเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ระหว่างวันที่ 11 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2555 สัปดาห์ละ 2 วัน ระหว่างเวลา 16.00 - 18.00 น. ในวันพุธ และ วันพฤหัสบดี รวมเวลา 10 วันๆ ละ 2 ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร (Evaluation: Development₂ (D₂)) เป็นการนำผลการทดลองใช้หลักสูตรในขั้นตอนที่ 3 ทั้งที่เป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ความคิดเห็นของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ที่มีต่อหลักสูตร รวมทั้งผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสมของหลักสูตร มาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และพร้อมที่จะนำไปใช้ต่อไป

ผลการศึกษา

1. ผลการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พบว่าโครงสร้างและองค์ประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อประกอบการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล มีรายละเอียด ดังนี้

หลักการของหลักสูตร หลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีหลักการดังนี้

1. เป็นหลักสูตรสำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักศึกษาในกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งมุ่งเสริมสร้างให้นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล โดยสามารถนำความรู้และประสบการณ์ หรือแนวคิดที่ได้ไปใช้ในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ให้เป็นผู้มีความสามารถในการเข้าใจตนเอง ในเรื่อง การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง การควบคุมอารมณ์ตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง มีความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น ในเรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันสังคม ในเรื่อง การทำงานร่วมกันเป็นทีม การจัดการความขัดแย้ง การมีภาวะการเป็นผู้นำ

2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างทั้งด้านความรู้ ความคิดเห็น และความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ยึดกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อฝึกฝนความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้ศึกษามีความรู้ ความคิดเห็น และความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล อันมีองค์ประกอบของความสามารด ดังนี้

1. ความสามารถในการเข้าใจตนเอง ประกอบด้วย การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง การควบคุมอารมณ์ตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง

2. ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น ประกอบด้วย การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันสังคม ประกอบด้วย การทำงานร่วมกันเป็นทีม การจัดการความขัดแย้ง การมีภาวะการเป็นผู้นำ

สาระการเรียนรู้ของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตรมหาวิทาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้คือ

หน่วยที่ 1 เสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มี 1 แผน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

หน่วยที่ 2 เสริมสร้างความสามารถในการเข้าใจตนเอง ประกอบด้วย 3 แผน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2.1 การตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2.2 การควบคุมอารมณ์ตนเอง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2.3 การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง

หน่วยที่ 3 เสริมสร้างความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น ประกอบด้วย 3 แผน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3.1 การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3.2 การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3.3 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

หน่วยที่ 4 เสริมสร้างความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม ประกอบด้วย 3 แผน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3.1 การทำงานร่วมกันเป็นทีม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3.2 การจัดการความขัดแย้งระหว่างบุคคล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3.3 การมีภาวะการเป็นผู้นำ

กิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตร ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้นั้น มุ่งเน้นการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น อภิปรายกลุ่ม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ และ เกม โดยยึดกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นแนวทางหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ (Disposition) เป็นขั้นการสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการทบทวนความรู้เดิม เพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นค้นหาความรู้และข้อมูล (Description) เป็นขั้นที่ให้นักศึกษาได้ศึกษา ค้นคว้า เพื่อให้ความรู้และข้อมูล เพื่อนำความรู้และข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมนำไปสู่การอภิปราย (Discussion) เป็นขั้นที่ให้นักศึกษาลงมือทำกิจกรรมที่เตรียมไว้ เพื่อให้นักศึกษามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการเรียนของตน และเพื่อให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์ที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์หรืออภิปรายให้เกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้น ในขั้นที่นักศึกษามีโอกาสได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยนักศึกษาจะเข้ามามีส่วนร่วมทางด้าน

ร่างกาย การเคลื่อนไหว และแสดงออกทางกาย วาจา ในการแสดงความคิดเห็น สื่อความหมายกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงาน (Dissemination) เป็นขั้นที่นักศึกษาจะนำผลการเรียนรู้มาเสนอเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ (Distribution) เป็นขั้นของการรวบรวมความคิดเห็น และข้อมูลต่างๆ จากขั้นกิจกรรมและอภิปรายมา ประสานกันจนได้ข้อสรุปที่ชัดเจน รวมทั้งการกระตุ้นให้นักศึกษานำเอาการเรียนรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ หรือใช้จริงในชีวิตประจำวัน

สื่อประกอบการเรียนรู้ สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ในหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วย ใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม และแบบบันทึก ผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มี 2 ลักษณะคือ

1. การวัดและประเมินผลภายหลังการเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยเครื่องมือวัดซึ่งกำหนดไว้ในแต่ละแผน

2. การวัดและประเมินผลหลักสูตร เป็นการวัดความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ของนักศึกษา ทั้งก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร ด้วยแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล แบบประเมินความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้าง ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ให้ผลสรุปดังนี้

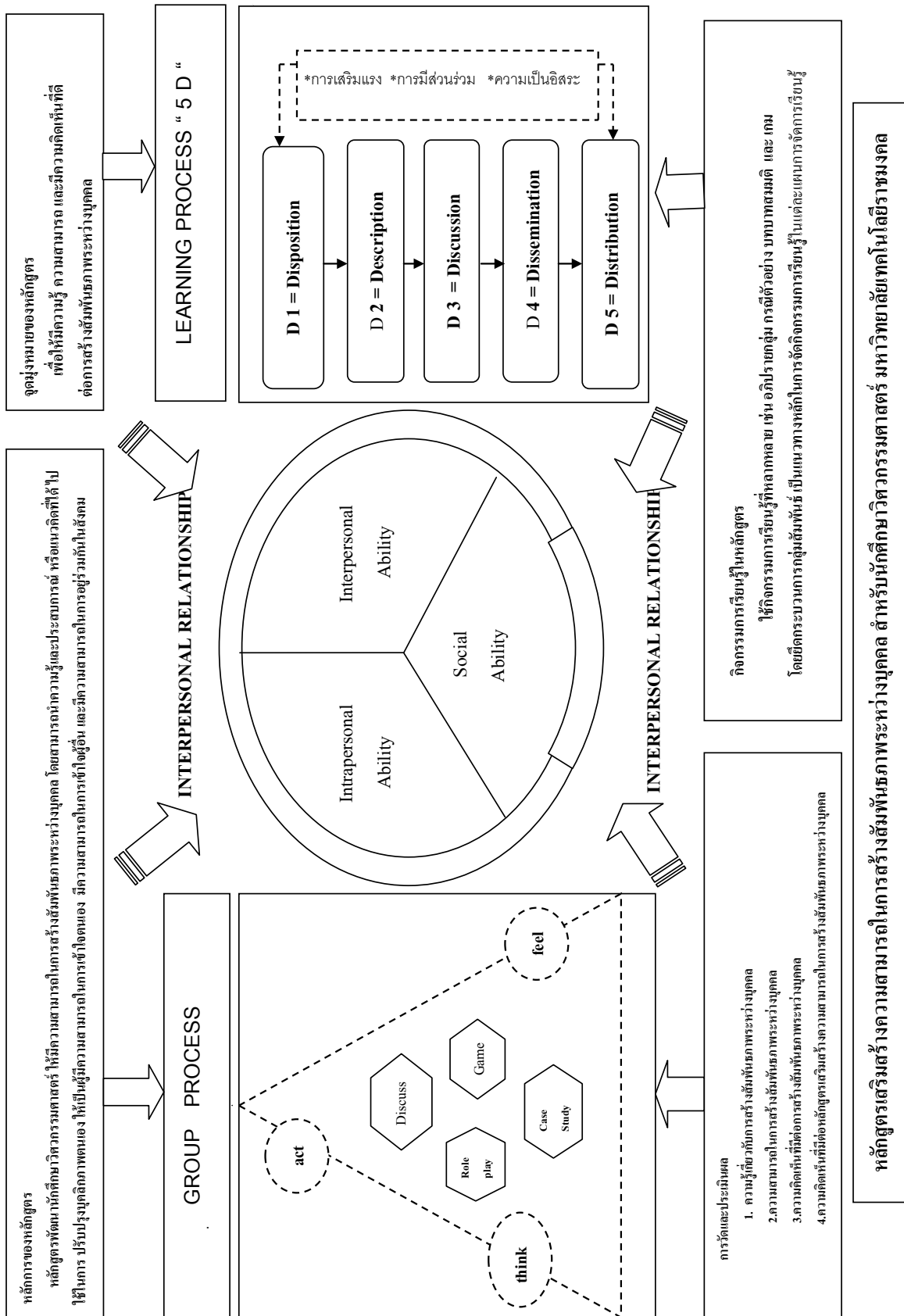
2.1 ผลการประเมินความรู้ เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ หลังทดลองใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 19.00$, S.D. = 0.63) สูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 34.00$, S.D. = 0.56) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการประเมินความสามารถ ในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล พบว่า ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.20)

2.3 ผลการสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ หลังทดลองใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.14) สูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.21) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.62)

2.5 ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ระหว่างการทดลองใช้หลักสูตรและหลังการทดลองใช้หลักสูตร มีประสิทธิภาพ E_1 เท่ากับ 84.40 ประสิทธิภาพ E_2 เท่ากับ 85.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

1. ผลจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ควรได้รับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ให้มีความสามารถทางด้านอารมณ์ความสามารถทางด้านสังคมร่วมกับความสามารถทางด้านปัญญาพร้อมกันไป โดยจัดเป็นหลักสูตรเสริมเพิ่มเติมในส่วนกระบวนการ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ฝึกการรู้จักและเข้าใจตนเอง การเรียนรู้และเข้าใจผู้อื่น และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เพื่อให้เกิดความสมดุลในการพัฒนานักศึกษา ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้ดี การจะเสริมสร้างให้นักศึกษาเป็นผู้มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล กระบวนการจัดการเรียนรู้ควรให้นักศึกษาได้รับการฝึกในสถานการณ์จริง หรือเสมือนสถานการณ์ โดยฝึกเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน เพื่อให้เกิดความสามารถ 3 ส่วน ซึ่งมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้คือ 1. ความสามารถในการเข้าใจตนเอง 2. ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น 3. ความสามารถในการอยู่ร่วมกันสังคม แนวทางและวิธีการเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักศึกษารู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง มองผู้ร่วมสังคมในแง่ดี รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สอดคล้องตามแนวความคิดของโกลแมน (Goleman, 1998: 27) สุภาพร พิสิษฐ์พัฒนา (2542 : 9) นันทนา วงษ์อินทร์ (2543: 145-146) วิสาลักษณ์ ชวัลลล (2543: 171-175) และมนัส บุญประกอบ (2543: 217-218) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะของบุคคลที่มีสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่ดีประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น 2) การร่วมมือร่วมใจกัน

ทำงานสู่เป้าหมาย 3) การสื่อสาร 4) อิทธิพลการโน้มน้าวให้คล้อยตาม 5) การจัดการกับความขัดแย้ง 6) การสร้างพลังและสมรรถนะของทีม 7) ความเป็นผู้นำ 8) การกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี

2. การศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า หลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีโครงสร้างประกอบด้วย 1. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร 2. การกำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรที่ประกอบด้วย 2.1 ความเป็นมาของหลักสูตร 2.2 หลักการของหลักสูตร 2.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2.4 สาระการเรียนรู้ 2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ 2.6 สื่อประกอบการเรียนรู้ 2.7 การวัดและประเมินผล พร้อมทั้งได้รับการตรวจสอบเพื่อยืนยันความสอดคล้องและความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูง และผลการประเมินความเหมาะสมโครงสร้างหลักสูตร มีค่าความเหมาะสมอยู่ระดับ มาก-มากที่สุด อภิปรายผลได้ว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลให้แก่ นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ได้เป็นอย่างดี ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler, 1996: 1); ทาบ (Taba, 1962: 442); สุมิตร คุณานุกร (2518: 9); กาญจนา คุณารักษ์ (2527: 11); สัต อูทรานันท์ (2532: 244) และ อรรธรณ พนาพันธ์ (2535); และบุญชม ศรีสะอาด (2546: 11) ที่ว่า หลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบ 13 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. ทิศทางและเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2. จุดมุ่งหมายของ

หลักสูตร 3. เนื้อหาและประสบการณ์ 4. กิจกรรมการเรียนการสอน 5. สื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ 6. การวัดผลประเมินผล 7. เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร 8. การนำหลักสูตรไปใช้ 9. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 10. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 11. การเสนอแนะเกี่ยวกับการช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เรียน 12. วิธีสอน 13. โครงสร้างหลักสูตรและเมื่อนำทั้ง 13 องค์ประกอบ มาจัดหมวดหมู่ความคิดเห็นส่วนใหญ่ที่เหมือนกัน นักการศึกษาต่างสรุปได้ว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบ 4 ประการเหล่านี้คือ 1. จุดหมายของหลักสูตร 2. เนื้อหา 3. กิจกรรมการเรียนการสอน และ 4. การวัดผลประเมินผล ประกอบกับหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ได้ผ่านการประเมินทุกขั้นตอนของการพัฒนา โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดการประเมินหลักสูตรของ สกรีเวน (Scriven, 1967: 25); โพรวัส (Provus, 1969: 21); สเตค (Stake, 1979: 23); ไทเลอร์ (Tyler, 1996: 32); สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam 2000: 16); แฮมมอนด์ (Hammond, 2007: 34) และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540 :171) มาผสมผสานกันเพื่อความเหมาะสม โดยทำการประเมิน ทั้ง 3 ระยะคือ 1. การประเมินตัวหลักสูตรโดยตรง ผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินเบื้องต้น หลังจากร่างหลักสูตรเสร็จ และต่อจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน ซึ่งจะเป็นการประเมินในเรื่องของความสอดคล้องและความเหมาะสม ขององค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร ได้ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูง และผลการประเมินความเหมาะสมโครงสร้างหลักสูตร มีค่าความเหมาะสมอยู่ระดับ มาก - มากที่สุด หลังจากนั้นนำหลักสูตรไปใช้เพื่อทดสอบคุณภาพ (Try out) พบว่าการประเมินทุกด้านเป็นไปตามจัดประสงค์ของหลักสูตรด้าน

ความรู้ ก่อนการเรียนรู้ด้วยหลักสูตร นักศึกษามีความรู้ระดับพอใช้ หลังเรียนมีความรู้ระดับดีมาก ด้านความสามารถจากการประเมินของอาจารย์ผู้สังเกตการณ์ ประเมินว่านักศึกษามีความสามารถอยู่ในระดับมาก ด้านความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลก่อนการเรียนรู้ด้วยหลักสูตร นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง หลังการเรียนรู้ด้วยหลักสูตร นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล อยู่ในระดับมาก ด้านความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร หลังได้รับการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล นักศึกษาให้ความเห็นว่า มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้มากที่สุด และประการสำคัญหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นหลักสูตรที่ยืดยุทธศาสตร์การพัฒนาอุดมศึกษาไทย ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 ที่กำหนดมาตรการให้สถาบันอุดมศึกษา จัดหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้เรื่อง สันติศึกษา คุณค่าของสังคมพหุวัฒนธรรม และวัฒนธรรม เพื่อสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกัน พึ่งพาซึ่งกันและกัน และลดความขัดแย้ง เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่พึงประสงค์ เป็นสังคมที่เข้มแข็ง และมีคุณภาพใน 3 ด้าน ที่มีลักษณะ 1. เป็นสังคมคุณภาพ 2. เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และ 3. เป็นสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน พร้อมทั้งจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education); (TQF : HEd) มุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcomes) โดยครอบคลุม 5 ด้าน คือ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. ด้านความรู้ 3. ด้านทักษะทางปัญญา 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ

ความรับผิดชอบ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีทักษะทางปัญญา ทักษะทางอารมณ์และทักษะทางสังคม อันจะส่งผลให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554: 1-37)

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรขั้นตอนที่ 4 การประเมินคุณภาพหลักสูตร ส่งผลให้ได้หลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ ในการพัฒนาหลักสูตรอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สถานศึกษาอื่นๆ ในระดับเดียวกัน ควรนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาอื่นๆ

2. ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า หลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล เป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สามารถเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ และความคิดเห็นที่ดีต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลให้แก่ นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร อีกทั้งหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ได้รับการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง พร้อมได้เสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งหลักสูตรเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นในการนำหลักสูตรเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลไปใช้ประโยชน์

ผู้ใช้หลักสูตรควรพิจารณาในองค์ประกอบของการประเมินหลักสูตร

3. ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า หลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ช่วยเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลให้แก่ นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ ทำให้นักศึกษามีความรู้ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นผลมาจากหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล เป็นหลักสูตรที่ไม่เน้นเนื้อหา (Free Content) แต่เน้นกระบวนการเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ดังนั้นในการนำหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลไปใช้ ผู้เกี่ยวข้องควรกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ชัดเจน

4. ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า หลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลให้แก่ นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ ทำให้นักศึกษามีความสามารถในระดับสูงมาก แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสามารถในการเข้าใจตนเอง เป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยในลำดับต่ำที่สุด ในการนำหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลไปใช้ ผู้สอนควรเชิญผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการเข้าใจตนเอง มาเป็นวิทยากร

5. ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า หลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ช่วยให้ความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ หลังการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ก่อนการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นในการนำหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลไปใช้ควรให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจากเหตุการณ์จริง หรือสถานที่จริง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). **คู่มือหัวหน้างาน: คู่มือครูวิชาชีพ**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 เล่มที่ 1**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธรรมจักร พรหมพวย. **โลกที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม**. [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 31 มีนาคม 2554. เข้าถึง <http://guru.sanook.com/pedia/topic/>
- นันทนา วงษ์อินทร์. (2543). **การพัฒนาอารมณ์**. รวมบทความทางวิชาการ EQ. กรุงเทพมหานคร: เดสก์ท็อป.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอน**. มหาสารคาม: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- มัจฉินทร์ ผลกล้า.(2554) **วัตถุประสงค์หลักของพหุวัฒนธรรมศึกษา**. [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 มกราคม 2554. เข้าถึงจาก <http://gotoknow.org/blog/moolin/340006>.
- มนัส บุญประกอบ. (2543). **อิทธิพลภาวะผู้นำไปบางประเด็น**. รวมบทความทางวิชาการ EQ.
- วิลาศลักษณ์ ชวัลลือ. (2542, สิงหาคม). **การพัฒนาสติปัญญาทางอารมณ์เพื่อความสำเร็จในการทำงาน**. **วารสารพฤติกรรมศาสตร์**. 5(1) : 37-52.
- สุภาพร พิธิภูษัฒนะ. (2542). **การสร้างแบบทดสอบวัดเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมเกียรติ บุญชู. (2544). **สังคมพหุวัฒนธรรมในกระแสอัตลักษณ์นิยม**. [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 27 เมษายน 2554. เข้าถึงจาก [http://www.thaindc.org/index.php?option=com_content &view= article & id=265:2008-1](http://www.thaindc.org/index.php?option=com_content&view=article&id=265:2008-1).
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). **วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา**. ภาควิชาวิจัยศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร คุณานุกร. (2518). **หลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). **เอกสารแปล Learning: The Treasure within Report to Unesco of The International Commission on Education for the Twenty-First Century**. Unesco 1996. **การเรียนรู้: ชุมทรัพย์ในตน**. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2551). **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2554). **แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551 - 2554)**. [ออนไลน์] เข้าถึงจาก <http://www.mua.go.th/users/bpp/developplan/>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2548). **กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพจากภายนอกระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาทอง.
- อรวรรณ พนาพันธ์. (2335). **เอกสารประกอบการอบรม เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการศึกษานอกโรงเรียน (ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ลำปาง: ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ ลำปาง.
- Appaduria, Arjun. (1996). **Modernity at Large : Cultural Dimensions of Globalization**. Minnesota: Public Worlds.
- Banks, James A. (2001). **Cultural Diversity and Education: Foundations, Curriculum, and Teaching**. Boston: Allyn and Bacon.
- Beauchamp, George A. (1975). **Curriculum Theory**. 3rd ed. Illinois: The Kagg Press.
- Goldman D. (1998). **Working with Emotional Intelligence**. New York: Bantam Books.
- Hammond, R.L. (1967). Evaluation at the Local Level. Address to the Miller Committee for the National Study of ESEA Title III,
- Multicultural Education. [Online] <http://multicultal-art-education.blogspot.com/2010/10/multicultural.html>.
- Provus, Malcoim. (1971). **Discripancy Evaluation**. Berkerley, CA : McCutchan Publishing.
- Scriven, M.S. (1967). **Goal-Free Evaluation**. In E.House (ed), School Evaluation: The Politics and Process. Berkerley: McCutchan.
- Stuffebeam, L. Daniel. (2000). Phi Kappa National Study Educational Evaluation and Decision Making. Edited by Stuffebeam, L. Daniel and others. Blooming. Inc.; Phi Delta Kappa.
- Taba, Hilda. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York: Harcourt, Brace and World.
- Tyler, Ralph W. (1996). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago: The University of Chicago Press.